

ת"פ 34217/03/14 - מדינת ישראל נגד לאוניד בלייבס

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 34217-03-14 מדינת ישראל נ' בלייבס
בפני כבוד השופט ד"ר אוהד גורדון

בעניין: מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים -
עו"ד א' גולדשטיין

המאשימה

נגד

לאוניד בלייבס ע"י ב"כ עו"ד א' הרמן

הנאשם

הכרעת דין

החלטתי להורות על זיכוי הנאשם.

רקע

1. כתב האישום בהליך זה הוגש ביום 18.3.14. בהמשך תוקן מספר פעמים, בין היתר לאחר פטירתו המצערת של מר ד' ס' (להלן "ס").
2. כפי הנטען בנוסחו המתוקן של כתב האישום, בין הנאשם לס' היה סכסוך. ביום 8.3.12 סמוך לשעה 17:00 פגש הנאשם בס', שישב עם חבריו והיה בגילופין. בין הנאשם לס' התפתח ויכוח לאחר שס' ביקש מהנאשם ללכת מהמקום והנאשם סירב. לאחר חילופי דברים ביניהם, התפתחה קטטה בין ס' לנאשם. הנאשם הכה את ס' מכת אגרוף בפניו. ס' הכניס את ידו לכיסו והתקרב אל הנאשם. בתגובה דחף הנאשם את ס', שנפל לאחור, חלקו האחורי של ראשו נחבט בסלע והוא איבד את הכרתו למספר דקות. הנאשם הלך לקנות מים כדי לסייע לס'. לאחר ששבה אליו הכרתו ולמרות שהגיע אמבולנס למקום, סירב ס' להתפנות לקבלת טיפול רפואי והלך לביתו בסיוע חבריו. לאחר ששהה בביתו מספר ימים בהכרה מעורפלת, ביום 11.3.12 נלקח ס' לקופת החולים ובהמשך לבית חולים, בו אובחן שבר בגולגולתו. ביום 18.3.12 חלה התדרדרות במצבו, התגלתה בצקת במוחו והוא נותח לשחרור הלחץ בגולגולתו. מאז שהה בסכנת חיים, כשמשלב מסוים נמצא במצב וגטטיבי וביום 16.11.14 נפטר כתוצאה מהחבלה בראשו. אציין שבכתב האישום המתוקן נטען שהמצב הוגטטיבי החל ביום 18.3.15, אך ככל הנראה מדובר בטעות נוכח תאריך הפטירה הנטען.

בשל המעשים האמורים מייחסת המאשימה לנאשם עבירה של גרימת חבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"). יצוין שגרימת מותו של ס' אינה מיוחסת לנאשם.

יריעת המחלוקת

3. עיקר טיעוני הצדדים בסיכומיהם עסק במשמעותן המשפטית של העובדות, ולא בעובדות עצמן. ועם זאת, במהלך שמיעת הראיות הסתבר כי קיימים פערים באשר להתפתחות העובדתית של האירוע. אציין כי בפתח ישיבת ההוכחות מיום 2.2.16 הציגו הצדדים "הסכמה דיונית" לפיה הוצהר כי ההגנה מסכימה "לאקטוס ריאוס" למעט אמירה לפיה ס' נפטר "כתוצאה מחבלה בראשו ולא מהחבלה". ההגנה אף מסרה שהיא מסכימה לפרטי הקטטה המתוארים בכתב האישום. ועם זאת, מן הרגע הראשון בו הוצגה ההסכמה ניכר היה כי אין בה לייתר את הדיון העובדתי, וזאת היות שבכתב האישום אין תיאור מלא ומפורט של אופן התפתחות והתרחשות העימות שבין הנאשם לס'. במהלך ההליך, וכן בסיכומיהם, חזרה ועלתה מחלוקת בין הצדדים לעניין פרטי העימות. להמחשה אפנה לדברים שמסרו בפ/42-פ/43 תוך חידוד ההבדלים. עוד אפנה לשאלתי שם לתביעה האם נוכח המחלוקת היא מעוניינת להביא ראיות או עדים עליהם, כך טענה, ויתרה נוכח ההסכמה הנזכרת לעיל. תשובתה הייתה בשלילה, תוך שהזכירה את קשייה בהבאת עדים. משכך, יש צורך לברר את פרטי ההתרחשות במלואם, כפי שיעשה בהמשך.

4. לצד המישור העובדתי, עוסקת המחלוקת בשתי טענות של ההגנה: ראשית, בטענה לפיה לא גובש היסוד הנפשי הנדרש להרשעה, בדגש על צפיות אפשרות גרימת התוצאה של חבלה חמורה. ושנית, בטענה לפיה גם אם גובשו יסודות העבירה, הרי שעומד לנאשם הסייג של הגנה עצמית שכן התגונן בפני מה שלדידו היה ניסיון של ס' לדקור אותו.

דין

פרק העובדות

ראיות התביעה

5. מבין הראיות שהובאו, רק שתיים עוסקות בעדויותיהם של מי שחזו בעימות האלים במלואו: הנאשם, ועד תביעה בשם ערן בדיט (להלן: "בדיט").

6. בדיט העיד ביום 18.10.15. הוא פתח את עדותו באמירה לפיה, כי בשל הזמן שחלף מאז האירוע (שהתרחש במרץ 2012) "הזיכרון שלי קצת מעורפל, אני לא זוכר את כל הפרטים בצורה חדה" (פ/11 ש' 10). כשהתבקש לתאר את האירוע השיב, כי באותו יום יצא מביתו וראה, ממרחק של 100 או 150 מטרים, את ס' "וכל החברה שיושבים איתו יושבים בגן השעשועים". דובר בשעת אחר צהריים מוארת. בדיט ראה את הנאשם עובר ליד ספסל עליו ישב ס' "איך שהוא היה נראה שנוצר בין לאוניד לבין ד' וויכוח והוויכוח הזה הוביל לסוג של קטטה ובעיקרן זה מה שראיתי מעכשיו לעכשיו, מה שהיה שם באופן ספציפי מי אמר מה ומי יזם זה קשה לי לזכור" (שם, ש' 18-19). העד התבקש לתאר את פרטי העימות וענה כי ס' והחבורה עמה ישב "ישבו שם ושתו" וכשהנאשם הגיע למקום ס' קם מהספסל ונוצר עימות. העד חזר וציין ש"קשה לי להסביר את זה, זה היה עניין של מספר שניות, היה את החלק של העימות המילולי שזה ערך [השגיאה במקור] בערך חצי דקה ואת ההתקוטטות ביניהם זה נמשך משך זמן ממש קצר" (שם, ש' 21-24). בהמשך חזר ואמר, בפעם השלישית, כי הוא מתקשה לתאר את פרטי העימות והוסיף שדובר בדחיפות הדדיות שאינו זוכר מי יזם אותן וכי בהמשך התפתחה קטטה כאשר הוא מתקשה לומר מי הכה את מי (ש' 26-30). התובע ניסה לרענן את זכרונו בכך שהציג בפניו אמירה אותה מסר בחקירת המשטרה, והעד ענה כי "אם אמרתי את זה מן הסתם שאני אמרתי את זה. אבל לזכור את זה באופן ספציפי, אני מעריך שכן אבל לא בצורה שזכרתי את זה בעבר" (פ/12 ש' 7-8). בנקודה זו החל בדיט למסור פרטים אודות העימות. לפיהם, במהלך

העימות נוצר מרחק של כחצי מטר בין ס' לנאשם ולאחר מספר שניות ראה את ס' מכניס את ידו לכיסו "ומאז הקטטה חזרה לקדמותה והיא נהייתה יותר אגרסיבית" (שם, ש' 19-20). כשהתבקש לתאר ביתר פירוט ביקש שהות לחשוב, ואז ענה "לאוניד נתן לד' אגרופ, או דחף אותו אבל היה סוג של מגע עם היד". הוא ציין שאינו יכול לומר בוודאות על איזה מגע דובר, אך אמר שהנאשם "היה נראה יותר אגרסיבי, תנועות הגוף שלו היו יותר אגרסיביות והוא היה נראה יותר כועס" (שם, ש' 28-29). התובע שאלו לכוונתו במונחים "אגרסיבי וכועס", והעד השיב "הייתי אומר שהוא נלחם על החיים שלו" (פ' 13 ש' 1). העד התבקש לשוב ולתאר את הרגע בו נוצר נתק בין השניים והשיב כי לאחר שהם התקוטטו "מישהו דחף מישהו ואחד מהם עף אחורנית ונוצר ביניהם מרחק". דובר במספר שניות של דממה במהלך השניים לא התקוטטו, שאז ס' הכניס את היד לכיסו ואז הנאשם דחפו או הכה אותו באגרופ כאשר "הדחיפה במהלך הקטטה" (שם, ש' 5-11). העד הוסיף שלדעתו הנאשם יזם את המגע בשלב זה, וכי לא ראה את ס' נופל משום ששיחים ניצבו בינו לבין ס' אך הבין שנפל משום שראה את רגליו של ס' על הקרקע (שם). העד התבקש לתאר את המקום, והשיב שדובר בפארק גדול עם גן שעשועים ולידו ספסלים "אין שם הרבה סלעים, יש שם מדרכה ויש קצת שיחים וסלעים" (פ' 14 ש' 6).

בחקירתו הנגדית חידד העד כי ראה את ההתרחשויות ממרחק של 100-150 מטרים, כשקו הראיה שלו היה פנוי למעט "סוף העימות שם הסתירו לי" (שם, ש' 20). כשהוצג לו שבחקירת המשטרה מסר שס' התקרב לנאשם ואז "החליק והתעופף באוויר" אישר שכך מסר בחקירה, שכיום (במעמד העדות) אינו זוכר את פרטי האירוע ושגרסתו במשטרה "היא העדות הכי ישירה ואוריגנלית" (פ' 16 ש' 2-6). המדובר באמירה חשובה, שכן משמעותה היא אישור של העד כי גרסתו האוטנטית היא שס' החליק ונפל - גרסה, שאינה נטענת על ידי מי מהצדדים. בדיט הוסיף ואישר שס' יצר את המגע הראשוני עם הנאשם (שם, ש' 10), ושהחליט לציין מיזמתו כי ס' הכניס את ידו לכיס במהלך העימות משום שייחס לכך חשיבות שכן הוא עובד בתחום האבטחה ויודע שבמהלך קטטה "שאדם מכניס את היד לכיס... בדרך כלל יש מקרים רבים שמשהו יוצא מהכיס, יכול להיות מפתחות, יכול להיות גז, יכול להיות סכין" (שם, ש' 20-22). בדיט סיכם את עדותו במילים "אם המשפט היה מתנהל לפני שנתיים העדות שלי הייתה הרבה יותר טובה" (פ' 17 ש' 1).

7. אוסיף כי בדיט התבקש, בחקירתו הנגדית, להתייחס לס'. נוכח פטירתו של ס' ולשמירת כבודו של המנוח, שקלתי האם להביא כאן את תשובותיו של בדיט לעניין זה. ועם זאת, לדברים חשיבות לא מבוטלת להמשך הדיון ועל כן אין מנוס מהבאתם. בדיט סיפר כי הכיר את ס' לפני האירוע, משך מספר שנים. ס' היה, לדבריו, בחור טוב ש"לא הסתדר בחיים", שהה תקופות במאסר, צרך אלכוהול וסמים ו"במהלך השנים האחרונות שהכרתי אותו הוא היה בדרך כלל יושב ברחוב ושותה אלכוהול והיה מחפש להציק. אפילו יכול להיות שזה היה גם בגלל האלכוהול, הוא היה מחפש להציק. שזה אומר שהוא היה מתנהג כמו סוג של בריון". עוד אישר בדיט שבחקירתו תיאר את ס' כמי ש"מתפעל כנופיית עבריינים באזור הכרם שרוב פעילותם זה לשותות אלכוהול ברחוב ולהציק לאנשים שגרים באזור וכל מי שעובר באזור וזה כולל לתקוף ולאיים ובפרט על אנשים". ס' כך הוסיף וסיפר, "היה יושב ברחוב שותה אלכוהול, עובר בן אדם במקום מבקש סיגריה ואם היתה תשובה שלילית הוא התחיל עימות". בדיט ידע לתאר כל זאת משום שהוא מתגורר בשכונה שנים רבות, משום שראה בעצמו חלק מן התקיפות (בכלל זה הזכיר עימות שראה, בין ס' בהיותו שיכור לבין שכנה של בדיט), משום שהותקף בעצמו בידי ס' וכן על סמך דברים ששמע ממכרים וחברים (פ' 15).

8. עדותו של בדיט נמסרה בצורה כנה. אני סבור שיש לפלג את עדותו, ולקבל חלק מדבריו: כך, ראשית, את תיאוריו אודות ס' כמפורט לעיל, וזאת משום שהם מבוססים על היכרותו עם ס' ובין היתר גם על אירועים

שחווה או חזה בעצמו. בהיותו תושב המקום לאורך שנים, ניתן לקבל גם את תיאוריו של בדיט אודות גן השעשועים בו התרחש המקרה.

מנגד, היכולת להסתמך על תיאוריו את העימות שבין ס' לנאשם היא מוגבלת. בהליך זה ישנה חשיבות רבה לדיוק בפרטי העימות וזאת נוכח טיב המחלוקת שבין הצדדים. אלא שבדיט אישר, בכנות שאפינה את עדותו, כי הוא אינו זוכר את הפרטים לאשורם. בדיט חזר על כך מספר פעמים, כאשר חוסר זכרונו לא נגע אך לנתונים שבשוליים אלא גם לסוגיות מהותיות כגון טיב המגע הפיסי בין הנאשם לס' עובר לנפילתו של ס', והאם ס' נפל כתוצאה ממגע זה או משום שהחליק ונפל. עוד סיפר כי חזה באירוע ממרחק, כי השלב האחרון בעימות הוסתר מעיניו בידי שיחים, וכי דובר בקטטה בה שני המתקוטטים נעו וזזו (פ/16 ש' 15). שילוב כל אלה לא מאפשר להיסמך כבסיס להרשעה בפלילים על אמירותיו של בדיט לפיהן הנאשם, לאחר שס' הכניס את ידו לכיסו, התנהל בצורה אגרסיבית או יזם את המגע (ובמקום אחר: כי התרשם שהנאשם "נלחם על חייו"). אמירות, שאין בחומר הראיות דבר שיתמוך בהן.

מנגד, פרטים אחרים שמסר בדיט הולמים את גרסת הנאשם: כי ס' הוא שקם לעבר הנאשם וכך יזם את המגע הראשוני שהוביל לעימות; כי העימות התרחש תוך ששני המתעמתים זזו ונעו; וכי ס' הכניס את ידו לכיסו טרם נפילתו. בדיט סיפר, בנוגע לאלמנט האחרון, כי הותיר עליו רושם ניכר ועל כן אני מקבל כי נחרט בזכרונו. זאת ועוד, לו ניצבו אמירותיו אלה של בדיט בפני עצמן יתכן, בשים לב לקושי הכללי בקבלת עדותו אודות העימות, כי לא היה בהן די כדי להוכיח את הפרטים האמורים. אלא, שבמקרה דנן הן מצטרפות, ומחזקות, את דברי הנאשם בנושא. לכן, אני מוצא לקבלן כראיה.

9. עד כאן עדותו של בדיט. ראיות נוספות שהגישה התביעה כללו תעודות רפואיות הנוגעות לס', דו"ח פעולה של רס"מ ריינשטיין שהגיע לביתו של ס' כיומיים לאחר האירוע וכן את הודעותיהם של מתמחה מן המחלקה הנוירוכירורגית בבית החולים הדסה עין כרם, של אמו של ס', של גב' א' ס' ושל חברו מר מקוננט אינגדאו (ת/5-ת/12, ת/14). לפי ראיות אלה, לאירוע הנדון הוזמן אמבולנס אך ס', שאיבד הכרה למשך מספר דקות ואז שב להכרתו, סירב בתוקף להתפנות לקבלת טיפול רפואי ובהמשך הובא לביתו בידי מקוננט. גם בימים שלאחר מכן סירב ס' לבקשות חברו ובני משפחתו לקבל טיפול רפואי. בחלוף כיומיים קראו בני משפחתו לאמבולנס, אך הצוות הרפואי שהגיע לא הצליח לטפל בס' משום שזה סירב לשתף עמם פעולה. הצוות הזעיק את המשטרה, ורס"מ ריינשטיין שהגיע למקום תיאר כי ראה שעינו השמאלית של ס' נפוחה ובה שטף דם אך ס' סירב לטיפול רפואי ונמנע מלהשיב לשאלות השוטרים (ת/5). ביום 11.3.12, שלושה ימים לאחר האירוע ובלחץ חבריו, הגיע ס' לקופת החולים והופנה לחדר המיון, אליו הגיע כשהוא בהכרה מלאה אך אושפז להשגחה בשל דימומים פנימיים ("קונטוזיות ביפרונטאליות"). משך כשבוע היה מצבו יציב, וביום 18.3.12 התדרדר מצבו באופן פתאומי וחרף והוא הועבר לטיפול נמרץ ונותח. בהמשך ולאורך תקופה ארוכה חלו תנודות במצבו, כשבין היתר הועבר למוסד סיעודי במצב וגטיבי ואושפז מספר פעמים. התיעוד הרפואי מסתיים בינואר 2013.

10. אציין כי העדים האמורים שהודעותיהם הוגשו לא ראו את העימות שבין ס' לנאשם. זאת, למעט מקוננט שראה חלק קטן מתוכו. מקוננט טען בהודעתו כי שהה בגן המשחקים עם ס' ובשעה 19:00 שמע אנשים צועקים "די", הסתובב וראה את הנאשם מכה את ס' ואת ס' נופל על סלע. מקוננט לא ידע מדוע הנאשם פעל כך וציין שאחרי שס' נפל הנאשם "היה בשוק, הוא הלך להביא מים וניסה לעזור".

11. אייחד מספר מילים לטענתו של מקוננט כי הנאשם הכה את ס' דבר שגרם לנפילתו. היכולת להסתמך על טענה זו של מקוננט מוגבלת אף היא. זאת, משהתביעה לא טוענת כי הנאשם הכה את ס' עובר לנפילתו

אלא דחפו (בכתב האישום נטען שהנאשם הכה את ס' במהלך הקטטה ביניהם בחלקו הראשון של האירוע, אך לא ברגע הנדון שטרם נפילתו של ס'). מכאן, שהתביעה אינה מקבלת את דברי מקוננט בנושא. הדברים אמורים גם בראיות נוספות שהוצגו: הדברים שמסר הנאשם לשלומי בכר (ת/4) ואשר יסקרו בהמשך, תיאוריו של רס"מ ריינשטיין את עינו הנפוחה של ס' בחלוף מספר ימים (ת/5), ואזכור של דימום בידי עדים שונים. משהמאשימה עצמה לא מצאה כי יש בראיות אלה לבסס שהנאשם הכה את ס' עובר לנפילתו, אין מקום לקבוע אחרת. מאותה סיבה איני יכול לראות בהסכמת ההגנה להגשת המוצגים האמורים כהסכמה לכך שהנאשם הכה את ס' וכך גרם לנפילתו.

לסיכום הדיון בסוגיה זו אציין עוד שניים: ראשית, כי לא נשלל כי הנפיחות והדימום נבעו מן הפגיעה בראשו של ס' כתוצאה מן הנפילה והפגיעה בסלע (וראו ת/7 בו מסבירה ד"ר עידית תמיר כי אובחנו אצל ס' דימומים פנימיים). שנית, כי לא נשלל גם שהנפיחות והדימום נבעו ממכה שספג ס' מהנאשם במהלך הקטטה ביניהם (ולא עובר לנפילתו) - סוגיה, אשר תדון בהמשך הכרעת הדין. ושלישית, לגבי ת/4 בו רשם שלומי בכר שהנאשם מסר לו כי הכה את ס', כי לא ניתן להסתמך על דברים אלה מאותם נימוקים, משהנאשם העיד שדובר בשיחה קצרה ותמציתית (פ/30) ומשבמזכר זה לא נרשם גם פרט נוסף המוסכם על הצדדים ופועל לזכות הנאשם, לפיו ס' הכניס ידו לכיסו עובר לנפילתו.

על רקע כל אלה אין לקבוע, כי הנאשם הכה את ס' באגרוף עובר לנפילתו.

12. לסיכום פרשת התביעה, הרי שזו מציגה ראיות דלות בלבד באשר לפרטי העימות שבין הנאשם לס'. אלה מתמקדות בעדותו של בדיט, שמן הסיבות שתוארו לעיל לא ניתן לתת לה משקל רב לחובת הנאשם.

הנאשם

13. הנאשם נחקר ביום 19.3.12 (ת/1). חקירה נוספת שהוגשה כת/2 אינה כוללת התייחסות לאירוע מושא האישום). כשהוזהר בחשד לגרימת חבלה חמורה, השיב שאינו יודע במה מדובר. לשאלות החוקר מסר כי הוא מתנדב, יחד עם חברים, במניעת אלימות במעלה אדומים. הוא מסוכסך עם ס' זה כחצי שנה משום שס' צורך אלוהול וסמים ותוקף אנשים. כארבעה חודשים קודם לחקירה הציע הנאשם למפקד התחנה לשוחח עם נערים בסיכון וקיבל את שמותיהם של מקוננט וס'. הנאשם שוחח עם ס', אך זה סירב לדבר עמו בטענה שהוא מלשין ושומר וניסה לתקוף אותו.

בהתייחס לאירוע מושא האישום, הציג הנאשם תחילה תיאור אשר שלל מגע שלו עם ס'. הנאשם סיפר כי ראה את ס' עם חבריו כשהוא "שיכור מת", הנאשם שוחח עם אחד החברים בשם יניב אבבה ואז ס' קם "ואמר שאני מלשין ואני יעוף מכן. אמרתי לו שאין לו מה לדבר בצורה כזאת". ס' ניסה להתנפל על הנאשם אך משום שהיה שיכור החליק, נפל וקיבל מכה בראשו מסלע ואיבד את ההכרה לרגע. הנאשם הזמין אמבולנס והביא לס' מים קרים, ס' התאושש, סירב להתפנות באמבולנס, ישב בחוץ עוד כשעה ועלה לביתו דבר שהרגיע את הנאשם "שהוא בסדר". למחרת שמע שס' שוב ישב בחוץ כשהוא שיכור, ו"מאז אני לא מכיר את הסיפור שמעתי שהוא בבית חולים נפל איפה שהוא" (ש' 14-19).

כאשר שאל החוקר את הנאשם האם נגע בס', השיב הנאשם תחילה בשלילה (ש' 45). השאלה חזרה על עצמה, שאז השיב שיתכן כי דחף את ס' "כאשר הוא התקרב יותר מדי". בשלב זה מסר הנאשם תיאור שני ושונה של האירוע, לפיו ההתרחשות החלה בכך שהנאשם שוחח עם חברו של ס', בעוד ס' ישב בסמוך על ספסל ואמר לנאשם שהוא מלשין ועובד עם המשטרה. הנאשם השיב "תשמור על הפה שלך", ס' קם "ואמר לי 'תעוף מפה'".

ואני אמרתי שאני נשאר פה, ד' הביא לי אגרוף, לא זוכר באיזה יד והוא לא פגע בי כי אני זזתי לצד, אז הוא הכניס את היד לכיס, לא זוכר איזה יד לכיס של החולצה שנמצא בחלק תחתון של החולצה, התקרב עלי, אני הדפתי אותו אם שני [כך במקור] ידיים שלי בחזה, מכיוון שהוא היה שיכור הוא נפל לאחור וקיבל מכה..." (ש' 52-56). הנאשם הכחיש כי הכה את ס' למעט דחיפתו, וטען שסבר כי לס' היה סכין בכיסו וזאת משום ש"לא מכניסים סתם יד בכיס והיו כבר מכרים [כך במקור] שהוא שלף סכינים על אנשים" (ש' 60). עוד הוסיף שכעשר דקות אחרי האירוע הלך לביתו, התקלח וכשיצא ראה את ס' יושב עם חבריו ברחוב, וששמע כי למחרת ראו את ס' מטייל ברחוב (ש' 74-78).

באותו יום נערכה עם הנאשם הובלה והצבעה (ת/3). הנאשם חזר במעמד זה על תיאור דומה לפיו שוחח טרם העימות עם יניב אבבה, כשס' "אמר לו אל תדבר איתו מלשין". הנאשם השיב לס' "תסתום את הפה שלך" וס' "קם מולי נתן לי אגרוף" אך הנאשם התחמק מהמכה. בהמשך הכניס ס' את ידו לכיסו, הנאשם דחפו והוא נפל וראשו פגע באבן. הנאשם התקשר לקרוא לאמבולנס, רץ להביא מים וחזר לטפל בס' יחד עם אנשים אחרים. ס' סירב להתפנות. הנאשם הלך מהמקום וכשיצא מביתו בערב ראה את ס' וחבריו "יושבים כאן על המדרגות".

14. כת/4 הוגש מזכרו של שלומי בכר מיום 19.3.12. הלה כתב כי התקשר לנאשם ושאלו האם שמע משהו על ס'. הנאשם השיב "ביום חמישי פגשתי אותו באיזור הקרן והוא היה ביחד עם יניב אבבה, אני נגשתי ליניב ובירכתי אותו על שחרורו מבית הסוהר, ואז ד' ס' ניגש אלי נתן לי אגרוף ואמר לי להסתלק מהמקום כי אני מלשן של המשטרה, אני החזרתי אגרוף לאזור הפנים של ד' והוא נפל וקיבל מכה בראש וכתוצאה מכך איבד את הכרתו..." בכר ביקש מהנאשם להגיע לחקירה.

הנאשם הכחיש, בעדותו, כי דברים אלה משקפים את האירוע כהווייתו (פ/24 ש' 3). בסיומו של הדיון בפרשת התביעה הסברתי, מדוע יש קושי לאמצם וזאת, בין היתר, תוך הדגשת העובדה שהמאשימה עצמה לא אינה טוענת שס' נפל לאחר שהנאשם חבט בו באגרופו והעדרה של עובדה חשובה, לפיה ס' הכניס ידו לכיסו. לכן לא ניתן יהיה לתת לת/4 משקל משמעותי.

15. בעדותו בבית המשפט תיאר הנאשם, ראשית, את החלטתו באותה תקופה לשנות את חייו ולפעול למען הנוער במעלה אדומים בהתנדבות לסיורים בהם, יחד עם אחרים, שוחח עם בני נוער וניסה למנוע שתיית אלכוהול וריבים. זאת, בין היתר, בתיאום עם גורמים מתחנת המשטרה. את ס', כך סיפר, הכיר מילדות ובשנות העשרה גם הסתובב עמו ואף השתמש עמו בסמים, וכך ידע כי ס' נהג להסתובב ברחוב כל היום ולצרוך אלכוהול וסמים "במצב ממורמר ושיכור". בסוף עדותו הוסיף הנאשם כי בתקופת היכרותו עם ס' ראה אותו לא אחת הולך עם סכין "או סכין דקירה או יפנית, תמיד היה את זה איתו", ראה אותו שולף סכין באמצעותה איים "היה לוקח מילדים קטנים כסף" ושמע על קטטות "בין החבר'ה... שגם שלך סכין". עוד סיפר על מקרה בו ס' נכנס לחנות וכאשר המוכר, חברו של הנאשם, סירב "לרשום לו" בקבוק וודקה ס' השליך לעברו קופסאות שימורים (פ/34 ש' 8-15).

הנאשם העיד עוד כי בעקבות החלטתו האמורה לשנות את אורחות חייו ולהתנדב בפעילות הנזכרת לעיל התפתח, מספר חודשים טרם האירוע, סכסוך בינו לבין ס' שהחל לכנותו מלשין ושוטר "היה דיברו בינינו אמרתי לו שיפסיק להשתמש באלכוהול וסמים הוא ענה שאני מלשין אני אדקור אותך, היו איומים" בשל חששו החל הנאשם לצאת בערבים עם שכפ"ץ. עוד הוסיף שכשיצא בסופי שבוע לסיורים האמורים "כמעט כל יום היינו פוגשים אחד את השני שהיה איומים, קללות, 'אתה מלשין'".

16. הנאשם המשיך והעיד אודות האירוע מושא האישום. הוא סיפר כי יחד עם מספר חברים הלך חזרה מבית

ידידים לביתו ועבר דרך גן השעשועים שאז ראה את יניב אבבה לצד ס', מקוננט ויתכן שגם בחור בשם עוז ולידם בקבוק וודקה. הנאשם, שלא ראה את אבבה כשנה, ניגש אליו לומר שלום "אמרתי לו שלום מה שלומך, ברגע זה ד' ס' התפוצץ... י'מלשין אל תדבר איתו והתחיל לקלל. באותו רגע הבנתי שאני צריך ללכת ולעזוב את המקום, אמרתי שלום ליניב וביקשתי מד' שיפסיק לדבר בצורה כזאת, באותו רגע, ד' קם, 2 מטר עם כתפיים רחבות, בחור גדול, הוא קם מהספסל, אמר 'תעוף מפה'" (פ/21). ראו גם פ/24). הנאשם טען כי בשלב זה החלו דחיפות הדדיות אך סייג עצמו באומרו כי אינו זוכר בדיוק משום שעברו ארבע שנים (פ/21 ש' 26). בהמשך תיאר את העימות בשלב זה כ"דחיפות עם הידיים 'תעוף מפה', דחיפות של ד' ואני, דיבור עם ידיים כזה" והוסיף שס' ניסה להכותו באגרופ אך הנאשם התכופף וצעד לאחור ולא נפגע (פ/24 ש' 9-10). כשהוצג בפניו שההגנה אישרה את הנטען בכתב האישום, לפיו במהלך הקטטה הכה הנאשם את ס' באגרופ, השיב "יכול להיות שהוא קיבל מכה, יכול להיות שגם אני קיבלתי, אני לא יכול לזכור בדיוק" (פ/24 ש' 15 ושוב בש' 17). גם בהמשך עדותו חזר ומסר שאינו זוכר האם היו חילופי אגרופים (פ/33 ש' 18-19). הנאשם הוסיף כי דובר בהתרחשות של שניות וכי הוא מתקשה לזכור את פרטי הקטטה עם ס' בחלקו הראשוני של העימות, אך זוכר היטב את המשכה ומדוע ס' נפל (פ/24 ש' 11-12, 17-19). לעניין זה המשיך ותיאר כי ס' הכניס יד לכיסו והתקרב לעבר הנאשם "אני באותו רגע נבהלתי, אני מכיר אותו מגיל 15 אני יודע שהוא מסתובב עליו עם כלי נשק, לא פעם אחת ראיתי שהוא שלף סכין ושמעתי מאחרים, עשיתי צעד קדימה מהפחד שלי שהוא ידקור אותי, הדפתי אותו עם היד". לעניין אופן ההדיפה או הדחיפה יצוין כי הנאשם הדגים, תחילה, הדיפה באמצעות יד שמאל (פ/21 ש' 30) אך בהמשך אישר שאינו זוכר האם הדף ביד אחת או בשתיים, לא שלל את שטען בחקירתו לפיו הדף את ס' בחזהו בשתי ידיים והוסיף שלא דובר בדחיפה חזקה (פ/31 ש' 32-32/פ' 8, 33/פ'). הנאשם הוסיף ומסר כי ס' נפל לאחור, פגע בסלע ואיבד הכרה. הנאשם נבהל, התקשר לעזרה אך בשגגה חייג למכבי אש ואז ביקש מחברו בשם מתיה שהיה במקום להתקשר לאמבולנס "כי הייתי במצב רועד, נבהלתי מאוד" ורץ בעצמו לחנות להביא מים לס'. כעבור זמן קצר ס' התאושש, וסירב להתפנות עם האמבולנס שהגיע. הנאשם חזר לביתו וכעבור כשלוש שעות יצא וראה את ס' ואת חבריו יושבים ברחוב ושותים אלכוהול "ראיתי שהבן אדם יושב ממשיך לשותות קצת נרגעתי" (פ/22 ש' 8-9).

אשר לרגע ההדיפה הדגיש הנאשם כי סבר שס' עומד לדקור אותו והגיב אינסטינקטיבית בהדיפתו על מנת לגונן על עצמו. הוא חזר וציין כי הכיר את ס' כאדם אלים "ואני הדפתי אותו בגלל שפחדתי על חיי" (פ/22 ש' 23). עוד ציין כי לא צפה שס' יפול מן הדחיפה וכי לא רצה לפגוע בס' ועשה כל שניתן לסייע לו לאחר נפילתו בהבאת מים ועזרה טלפונית (פ/22 ש' 28, פ/23 ש' 17).

17. הנאשם נשאל, הן בחקירתו הראשית והן בזו הנגדית, מדוע בחקירת המשטרה (ת/1) מסר תחילה גרסה לפיה ס' החליק, ורק בהמשך מסר את גרסתו לפיה הדף את ס' שסיכן אותו. הנאשם השיב שחש מבוהל ולחץ, משום שהוזנה שהוא חשוד בגרימת חבלה וכי טרם חקירתו נמסר לו שס' במצב קשה "הגעתי לחקירה פגשתי את שלומי והוא אמר לי תשמע אדם גוסס, נבהלתי" ומשום שהנאשם היה בעיצומו של ניסיון לשנות מאורחות חייו ולשקם עצמו וחשש לשוב ולהסתבך. לאחר מכן בעקבות שיחה עם החוקר החליט לספר בדיוק מה התרחש (פ/30 ש' 30). ראו גם פ/22 ש' 15-18, פ/26 ש' 30-32, פ/30 ש' 1-14).

הנאשם התבקש, במהלך חקירתו הנגדית, להעמיק במספר נקודות. תחילה, בירר עמו התובע כיצד התרשם

ממצבו של ס'. הנאשם השיב שהתרשם כי ס' שתה אלכוהול אך לא ראה התנהגות חריגה, בלתי יציבה או איטית **"היה רגיל"**. בין היתר הזכיר כי ס' נהג לשתות על בסיס קבוע, מגיל צעיר. כשנשאל מדוע, אם כן, תיאר את ס' בחקירה כ**"שיכור מת"** התקשה להסביר מה היתה כוונתו אך עמד על טענתו לפיה ס' לא היה באירוע הנדון במצב חריג (פ/28-29, פ/31 ש' 22-24).

בנוסף התבקש הנאשם לתאר את האירוע שהתרחש כארבעה חודשים טרם האירוע מושא האישום בו, כך מסר בחקירתו ת/1, ניסה ס' לתקוף אותו והשיב כי באותו מקרה ס' התקרב אליו בתנועות גוף מאיימות **"הוא רק חיכה שאני אגיד לו משהו"** אך הנאשם עזב את המקום (פ/29 ש' 14-15). הנאשם הוסיף ומסר כי לא היו אירועים נוספים בהם הותקף פיזית בידי ס', אך חזר וטען כי לפני המקרים ס' צעק לעברו מספר פעמים כי הוא מלשין ושידקור אותו (שם).

התביעה הציגה בפני הנאשם כי טרם הדיפתו של ס' הוא (הנאשם) התקרב לעבר ס'. הנאשם שלל זאת, עמד על כך שס' התקרב לעברו והנאשם אך הדפו בתגובה, והסביר כי לא היתה לו שהות שאפשרה לסגת משום שס' התקרב עם יד בכיסו **"וכל צעד שלו ישר הוא מגיע אלי..." זה היה שניות לא יכולת גם לברוח, זה או שאני מקבל סכין או שאני הודף את זה"** (פ/31). הוא הוסיף ושלל כי טרם שס' הכניס יד לכיסו היתה הפסקה ממושכת בתגרה, או כי העימות חולק לשני מקטעים, וכשהוצג לו שנוצר רווח בינו לבין ס' השיב שיתכן שהדבר התרחש במהלך הקטטה **"כשיש קטטה, אדם לא עומד במקום, לא זוכר, הוא הביא לי אגרוף וזוהי אחורה, זה יכול לקרות בקטטה מטר. זה לא שהייתי בקצה השני של הפארק"** וכי דובר לכל היותר בחצי שניה שאז הכניס ס' את ידו לכיסו והתקרב לעבר הנאשם (פ/33 ש' 28-31). עוד הסביר כי הדיפתו של ס' היתה תגובה אינסטינקטיבית לאיום שחש, במהלך אירוע מהיר שארך שניות בלבד, וכי לא היתה לו ברירה אלא לפעול כפי שפעל (פ/33 ש' 7-8 וש' 19).

הנאשם התבקש לתאר ולצייר (ת/13) את מיקום האירוע. מתיאוריו עלה כי מדובר ב**"פארק ילדים"** ובו בין היתר דשא וכן אבנים שהיו ממוקמות מאחורי ס' כאשר נהדף ונפל, במרחק של כמטר וחצי. עם זאת הנאשם טען כי בזמן אמת לא נתן דעתו לכך שמאחורי ס' היו אבנים וחזר על כך שדובר באירוע מהיר של שניות בו התמקד בחששו להידקר בידי ס'. עוד הסביר, בהמשך, שכל האירוע התנהל תוך שהוא וס' מצויים בתנועה ולא סטטיים בנקודה אחת **"היה ליד הספסל ואח"כ היה בתנועה, הכל היה בתנועה"** (פ/32-33).

בנוסף נשאל הנאשם מדוע נכנס לקטטה עם ס', והאם היה עצבני. הנאשם השיב כי לא היה עצבני וכי ס' קם לקראתו, החלו קללות **"שהפכו בשניה לקטטה, ואני מצאתי את עצמי במצב שאני לא יכול לברוח, בשניות, מהפחד הדפתי אותו"** (פ/33 ש' 25-26).

18. הערכת עדותו של הנאשם היא משימה מורכבת. מספר אלמנטים שנלוו לה מחייבים זהירות בהערכת הדברים טרם קבלתם. בכלל זה, שולבה בעדותו מידה של הגזמה, בטענתו לפיה ס' איים בעבר לדקור אותו ולכן הסתובב עם שכפ"ץ. זו טענה שלא עלתה בחקירותיו. בנוסף, סקירת דבריו משלב החקירה ואילך מעלה פערים מסוימים בתיאור האירוע, בדגש על תחילת חקירתו ת/1 בה טען שס' ניסה להתנפל עליו אך החליק ונפל, ולא סיפר כי דחפו (להלן תכונה גרסה זו "גרסת ההחלקה"). עוד לא נעלם מעיני כי הנאשם ציין שאינו זוכר את כל פרטי תחילתו של העימות, עת התקוטט עם ס'.

למרות אלמנטים אלה, הגעתי למסקנה לפיה יש לקבל את תיאורי הנאשם אודות העימות בינו לבין ס', כפי שהוצגו בעדותו בבית המשפט. אנמק:

19. מסקנתי זו נשענת, תחילה, על התרשמותי מאופן מסירת העדות, ומתכניה. הנאשם העיד באופן גלוי והשיב

בצורה שלווה, ישירה ומפורטת לשאלות שהוצגו בפניו, ללא ניסיונות להתחמק מתשובה. אופייה הכן והפתוח של עדותו ניכר גם בכך שלא היסס לאשר ולספר פרטים שלא נוח לחשפם, כגון העובדה שבצעירותו צעד בדרך פסולה וכי במסגרת זו נהג להסתובב עם ס' ואף לצרוך עמו סמים. הצפייה בעדותו הותירו רושם בדבר כנות הדברים הנמסרים.

לצד רושם זה, התרשמתי מאדם השולט בעצמו ואינו מתרתח בקלות. גם בנקודות רגישות במהלך העדות, שמר על קור רוח והשיב באופן ענייני. הדבר מוסיף ומשפיע על הערכתי את גרסתו של הנאשם אודות התפתחות האירוע האלים בינו לבין ס', לפיה לא חפץ באלימות אלא נקלע אליה שלא בטובתו.

זאת ועוד, למרות ההפרזה הנקודתית בנושא השכפ"ץ עליה עמדתי לעיל, דבריו של הנאשם לא אופיינו בניסיון לצמצם את מעורבותו באירוע. בכלל זה, כאשר נשאל בידי התביעה אודות מספר סוגיות מהותיות בפרטי העימות עם ס', ובמקום להמציא כזבים שימזערו את חלקו, השיב כי הוא אינו זוכר בדיוק את הפרט הרלבנטי ואינו שולל את טענות התביעה בנושא. כך, סיפר שאינו זוכר את פרטי הקטטה עם ס' לאחר שזה קם מן הספסל ולא שלל כי הכה את ס' באגרוף בשלב זה. עוד סיפר שאינו זוכר האם דחף את ס' ביד אחת או בשתי ידיים כפי שהציג בפניו ב"כ המאשימה. לאלה יש להוסיף, כי למעט "גרסת ההחלקה" שמסר בפתח חקירתו 1/ת ואלה אתייחס בהמשך, ה"גרעין הקשה" בגרסתו של הנאשם נותר עקבי, הן בתיאור האירוע בהמשכה של אותה הודעה (1/ת), הן בהובלה והצבעה שביצע (3/ת) והן בעדותו בבית המשפט.

כל אלה מצטרפים לכדי אינדיקציות של ממש לאמינות הדברים שמסר הנאשם.

20. שנית, התרשמתי כי הסבריו של הנאשם "גרסת ההחלקה" אותה הציג בפתח חקירתו 1/ת הם הסברים אותנטיים, של בחור צעיר אשר נלחץ לשמע אמירה לפיה ס' נפגע קשה וחייב בסכנה, ולשמע אזהרתו בידי החוקר בעבירה של גרימת חבלה חמורה. אלה הפתיעו את הנאשם אשר סבר, עד לאותו שלב, כי ס' התאושש מן הנפילה סמוך לאחר שהתרחשה וזאת בין היתר משום שראה אותו יושב ברחוב עם חבריו לאחר האירוע מושא האישום ולא העלה על דעתו כי ס' נפגע בעקבות ההדיפה באופן בו נפגע בפועל. ההפתעה והלחץ הובילו את הנאשם למסור את "גרסת ההחלקה" הכוזבת בניסיון להרחיק עצמו. אלא, שמיד לאחר מכן כמפורט בהמשך ההודעה 1/ת שינה טעמו ומסר את הדברים כהווייתם. על הלחץ שהניב את הגרסה הכוזבת ניתן ללמוד גם, כאמור, מכך שהנאשם לא סיפר במסגרתה לחוקריו פרט משמעותי אשר פועל לטובתו ושאינו נמצא במחלוקת, לפיו ס' הכניס את ידו לכיסו כאשר התקרב לנאשם באופן שנראה היה כי הוא עומד לשלוף סכין. אני סבור כי מסירת "גרסת ההחלקה" בנסיבות אלה אינה אומרת בהכרח שגם דבריו של הנאשם בהמשך הם שקריים.

21. שלישית, בהחלטה לקבל את תיאורי הנאשם את העימות עם ס' שלוב גם שיקול שהוא פועל יוצא של מסכת הראיות שהוצגה בבית המשפט אודות עימות זה. דובר במסכת שאינה עשירה, כאשר בפני העידו שני עדים בלבד שנחשפו לפרטי העימות בין ס' לנאשם: ערן בדיט והנאשם. אשר לבדיט, כפי שפורט לעיל זכרונו הלקוי את האירוע, חוסר ההחלטיות בתיאוריו והמרחק ממנו צפה במתרחש אינם מאפשרים לקבל את דבריו. הגם שבראיות נזכר כי לעימות הנדון היו עדים נוספים, בין אם חברים של ס' או של הנאשם, הם לא הובאו לעדות. משהמידע לא הוצג בידי הצדדים, למעט אמירה כללית של המאשימה אודות קושי בהבאת עדים, אין בידי לדעת האם עדים אלה אותרו בשלב החקירה ונחקרו, מה מסרו אודות העימות אם בכלל, ומה נעשה כדי להעידם בבית המשפט.

במצב דברים זה, אין לי אלא להיסמך על הראיות שהוצגו. מתוכן, במבחן התוצאה, העד היחיד אשר ידע לספק

תיאור שוטף ומפורט של העימות הוא הנאשם. זכרוננו את הפרטים היה טוב בהרבה מזה של בדיט, ולמעט נקודות ספציפיות (בשאלת פרטיה המדויקים של הקטטה שהתרחשה בתחילת העימות, ובשאלה האם הדף את ס' ביד אחד או בשתי ידיו) ידע לתאר את רוב פרטי העימות בצורה אשר התוותה תמונה קוהרנטית של התרחשות רציפה והגיונית. לא מן הנמנע להוסיף ולציין, כי המדובר בהליך פלילי בו נושאת המאשימה בנטל ההוכחה. במצב דברים זה, משגרסת הנאשם לא הופרכה, יש לקבלה כבסיס לקביעת אחריותו.

22. טרם סיכום פרק העובדות, אקדיש מספר מילים נוספות לדיון בסוגיות ספציפיות מן העימות. ראשונה היא השאלה האם במהלך הקטטה, בחלקו הראשון של העימות, הכה הנאשם את ס' באגרוף. נוכח הודאת ההגנה בעובדה זו שנטענה בכתב האישום במסגרת ה"הסכמה הדיונית" שהוצגה, ומשהנאשם לא שלל את העובדה האמורה, אני מוצא לקבוע שכך היה.

שנית, עולה שאלת מצבו התפקודי של ס' בזמן העימות, בשים לב לאמירתו של הנאשם בחקירתו/ת/1 לפיה ס' היה "שיכור מת". למרות אמירה זו, ולמרות שבוסס שס' שתה אלכוהול, איני סבור שהוכח כי ס' התנהל בעימות עם הנאשם באופן מוגבל, בלתי יציב, איטי או כבד בשל צריכת המשקה. לעניין זה לא די באמירה "שיכור מת" בחקירת הנאשם, שהוצגה תוך כדי הצגת "גרסת ההחלקה" השקרית אשר נדונה לעיל. הנאשם המשיך ותיאר באותה חקירה כיצד התנהל ס' בעימות עמו, ולא הזכיר איטיות או כבדות כלשהי. אין בראיות התביעה דבר לתמוך בתיאור שכזה, ומנגד הוצגו עדויות לפיהן ס' היה מורגל בצריכת אלכוהול. במצב זה, לא ניתן לקבוע כי מצבו של ס' במהלך העימות היה מוגבל מבחינה תפקודית, כי לא היה יציב בעמידתו או כי הנאשם היה מודע למצב מעין זה של ס'.

ולבסוף, יש חשיבות גם לשאלה האם בפתיחת העימות, ובהמשך בשלב בו הכניס ס' את ידו לכיסו, נוצרו מרחק בין המתקוטטים או שהות שאפשרו לנאשם לנתק מגע מס', להפסיק את העימות עמו ולהימלט. גם בעניין זה איני סבור שהוכח כי נוצרו לנאשם הזדמנויות שכאלה. את עדותו של בדיט בנושא איני יכול לקבל, מן הסיבות שצינו לעיל. הנאשם תיאר בעדותו עימות רציף ומהיר, שהחל בכך שס' קם לעברו מן הספסל והמשיך בדחיפות וקטטה אלימה, עד לסיומו בנפילתו של ס'. הנאשם לא שלל כי במהלך הקטטה נוצר מרחק של חצי מטר עד מטר כתוצאה מן הדחיפות, שאז הכניס ס' את ידו לכיסו והתקרב לנאשם, אך עמד על כך שדובר בהתנהלות רציפה ושלא היו בידו שהות או אפשרות לסגת, לא בפתח העימות ולא במהלכו. מהסיבות שתוארו לעיל אני מוצא לאמץ דברים אלה.

ממצאי העובדה

23. לסיכום פרק זה, אני קובע את הממצאים הבאים: בתקופה שלפני האירוע מושא האישום התגלע בין ס' לנאשם סכסוך במסגרתו בא ס' בטענות לנאשם על היותו "משתף פעולה" ו"מלשין" של המשטרה. הנאשם, על רקע היכרותם המוקדמת ובהתאמה לדבריו של בדיט בנושא, הכיר את ס' כמי שנהג לשבת ברחוב, לצרוך אלכוהול ולהתעמת עם אנשים בתואנות שונות, וכמי שלא אחת נשא עמו סכין.

באירוע מושא האישום ישב ס' עם חבריו ובהם יניב אבבה על ספסל בגן משחקים, כשהם שותים אלכוהול. הנאשם עבר במקום, וניגש לאבבה לדרוש בשלומו. אז התרה ס' באבבה שלא לדבר עם הנאשם בהיותו "מלשין" והחל לקלל את הנאשם. הנאשם אמר לס' שיפסיק לדבר בצורה כזו, שאז התרומם ס' משיבה לעמידה ואמר לנאשם "תעוף מפה". החל עימות פיזי במהלכו ס' והנאשם דחפו זה את זה כשהם נעים וזזים, הנאשם הכה את ס' וס' ניסה להכותו חזרה אך הנאשם התכופף וצעד לאחור, ולא נפגע מן המכה. בשלב זה הכניס ס' את ידו לכיסו והתקדם לעבר הנאשם. הנאשם סבר שס' עומד להוציא מן הכיס סכין ומבקש לדקור

אותו באמצעותו, לא יכול היה לסגת או להימלט והגיב בהדיפתו של ס' לאחור. ס' נפל לאחור, חלקו האחורי של ראשו פגע באבן והוא איבד את הכרתו. הנאשם נבהל, ניסה לטלפן למד"א אך חייג בטעות למכבי האש ואז ביקש מחברו שהיה במקום להתקשר למד"א והלך להביא מים לס'. כעבור זמן קצר התעורר ס' מעלפונו, סירב להתפנות עם האמבולנס שהגיע והובא לביתו בידי חבריו.

עוד אני קובע, בשים לב לתיאוריהם של בדיט והנאשם ולנראה בדיסק ההובלה וההצבעה (שהוגש כחלק מת/3) כי האירוע התרחש ליד ספסל בגן משחקים לילדים ובו בין היתר מעט שיחים ואבנים גדולות (מונה 06:40 ו-08:18 לדיסק האמור). בעת שנהדף בידי הנאשם, היו האבנים במרחק של כמטר וחצי מאחורי ס', אך הנאשם שהיה בעיצומו של עימות אלים ותוך-כדי תזוזה מתמדת אל מול ס' לא התמקד בכך, אלא בסכנה לעצמו אותה חש.

האם עובדות אלה מגלמות ביצועה של עבירה? בכך אדון עתה.

הפרק המשפטי

24. העבירה המיוחסת לנאשם חלה על מי ש"חובל בחברו חבלה חמורה שלא כדין" (סעיף 333 לחוק העונשין). העובדות שנקבעו לעיל מקיימות את רוב יסודותיה. כך היסודות העובדתיים, שכן הדיפתו של ס' לאחור בידי הנאשם גרמה לנפילתו ולחבלת ראשו. בנוסף, מבלי לגרוע מן התכנים שידונו בהמשך אודות נחיצות תגובתו של הנאשם ומידתיות הכוח שהפעיל, הרי שתוצאה של נפילה לאחור כתוצאה מהדיפה, וגרימת חבלה חמורה כתוצאה מכך, היא בגדר אחת התוצאות הטבעיות האפשריות מן האקט הנדון, גם אם אינה התוצאה המסתברת ביותר. על כן, יש להחזיק את הנאשם כמודע לאפשרות כי מעשיו עלולים להוביל לתוצאה האמורה. חזקה זו לא נסתרה, ועל כן יש לקבוע כי הנאשם החזיק ביסוד הנפשי הנדרש.

25. התנאי האחרון שבסעיף 333, העוסק בפעולה "שלא כדין", מביאנו לדיון בטענת ההגנה העצמית. אני מוצא לקבל טענה זו. העובדות שנקבעו לעיל מקיימות לנאשם את הסייג, אשר עוגן בסעיף 34 לחוק העונשין בלשון הבאה:

"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי כדי להדוף תקיפה שלא כדין שנסקפה ממנה סכנה מוחשית של פגיעה בחייו, בחירותו, בגופו או ברכושו, שלו או של זולתו; ואולם, אין אדם פועל תוך הגנה עצמית מקום שהביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים".

26. לא אחת פורש בפסיקה, כי הסייג האמור נחלק לשישה תנאים. לאחרונה חזר בית המשפט עליון על הדרישות:

"ראשית, קיומה של תקיפה שלא כדין; שנית, קיומה של סכנה מוחשית לפגיעה בחייו, בחירותו בגופו או ברכושו, של האדם המתגונן או של זולתו; שלישית מיידיות, דהיינו 'על ההגנה להתבצע רק מרגע שהמעשה דרוש באופן מיידי על מנת להדוף את התקיפה, ועליה להיפסק מרגע שלא נדרש עוד מעשה התגוננות על מנת להדוף את התקיפה (עניין אלטגאוז, פסקה 13); רביעית, שהאדם המתגונן לא הביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים'; חמישית, נדרש תפרופורציה 'יחס ראוי בין הנזק הצפוי מפעולתה מגן לנזק הצפוי מן התקיפה' (שם); ששית, קיומה של נחיצות, קרי - טענתה גנה עצמית תקום לו לאדם רק כאשר לא היתה לו אפשרות להדוף את התקיפה בדרך אחרת, פחות פוגענית" (ע"פ 4784/13 סומך נ' מדינת ישראל, פס' 162 (18.2.16)). ראו גם ע"פ 5266/05 זלנצקי נ' מדינת ישראל, פס' 15 (22.2.07). כל פסקי הדין הנזכרים בהכרעת הדין

פורסמו ב"נבו".

27. טרם בחינתו של דרישות אלה, אזכיר כי הבחינה צריכה להיעשות בהתאם למצב הדברים בו האמין הנאשם עת פעל כפי שפעל (סעיף 34 לחוק העונשין). הנאשם סבר בכנות כי ס' הכניס את ידו לכיסו על מנת להוציא ממנו סכין ולתקוף באמצעותו את הנאשם. אמונה זו נסמכה על התנהלותו של ס' אשר, בעיצומו של עימות אלים וסמוך לאחר ניסיון שלו לפגוע בנאשם במכת אגרוף, הכניס ידו לכיסו והתקרב לנאשם. כפי שצוין לעיל, אף ערן בדיט שחזה במתרחש התרשם באותו אופן מהתנהלותו של ס' (אחזור ואפנה לדבריו של בדיט בפ/16 ש' 22-20). לכן, בין אם בפועל ס' הכניס את היד לכיס כדי לשלוף ממנו סכין או מסיבה אחרת, הרי שיש לאמוד את אחריותו של הנאשם בהתאם לאמונתו האמורה.

28. במבחן זה, ברי כי תגובתו של הנאשם למעשיו של ס', שהכניס ידו לכיסו והתקרב לנאשם, הייתה בבחינת מגננה בפני תקיפה שלא כדין, ממנה נשקפה סכנה מוחשית לפגיעה בנאשם. ס' יזם את העימות. דובר בעימות אלים במהלכו ניסה ס' לפגוע בנאשם ואשר עמד להסלים לכדי שימוש בסכין. שימוש, שיש בו משום סכנה של ממש לפגיעה פיזית בנאשם.

29. מכאן לתנאי המידיות, הנחיצות והפרופורציה. כאן יש לציין, כי בבחינתם של תנאים אלה יש להישמר מפני בחינת תגובתו של הנאשם בהתאם לתוצאות הקשות, של פציעתו של ס' וההתדרדרות במצבו לאורך זמן עד לפטירתו. אין המדובר בתוצאה רגילה של הדיפתו של אדם צעיר לאחור, ואף התביעה לא מצאה לייחס לנאשם את גרימת המוות. ברי כי הנאשם, כאשר הדף את ס', לא צפה כי האחרון, בחלוף זמן ולאחר שתחילה התאושש וסירב לקבל טיפול, ימצא את מותו. יש להישמר מפני כניסתה של עובדה זו למערכת השיקולים "בדלת האחורית", וראוי להתמקד בטיבה של תגובת הנאשם לאיום בפניו ניצב: הדיפתו של ס' לאחר. זהו איננו אקט מסכן-חיים באופיו, וגם אם אחת מתוצאותיו האפשריות היא מעידה וגרימת חבלה, הרי שתוצאות אפשריות אחרות של הדיפת אדם לאחור הן אופטימיות הרבה יותר. בכך מסתכם הסיכון האופייני לאקט זה, ובו יש להתמקד בבחינת מהותה וטיבה של תגובת הנאשם.

30. במבחן זה, הרי שתנאי המידיות, הנחיצות והפרופורציה מתקיימים. הנאשם מצא עצמו בעיצומו של עימות פיזי אלים עם אדם אותו הכיר כשש לריב ולמדון. ס', סמוך לאחר שניסה לתקוף את הנאשם במכת אגרוף, הכניס ידו לכיסו והתקרב לעברו של הנאשם כדי, כך סבר הנאשם, לדקרו. המרחק ביניהם היה קצר, חצי מטר עד מטר, ולנאשם לא הייתה אפשרות לסגת או להימלט. תגובתו במצב דברים זה הייתה מדודה: הוא הדף את ס' בתנועה אינסטינקטיבית, כדי להיחלץ מן האיום. דובר, אמנם, בהדיפה בכוח שדי בו לגרום לס' לאבד את שיווי משקלו וליפול. ועם זאת, לא דובר בהכאתו של ס' או בנקיטה באלמות קשה יותר. לנאשם היו כל הסיבות להאמין שס' עומד לפגוע בו בסכין, והוא לא יכול היה להימלט או להסיר את האיום בדרך אחרת. מכאן שתגובתו האמורה הייתה בגדר שימוש הכרחי ומידתי בכוח.

31. עוד איני סבור כי הנאשם הביא "בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים". אלמנט זה בסייג ההגנה העצמית נועד לשלול את תחולתו מקום בו "ההתקפה היא תולדה של מעשה התגרות או מעשה פסול אחר אשר הוביל לתקיפתו של זה הטוען להגנה עצמית. במצבים אלה אין הצדקה לראות במוותקף כמי שהותקף על לא עוול בכפו וכמי שההתקפה הפתיעה אותו" (עניין סומך הנ"ל, פס' 167). הרעיון המשותף לאלמנט זה, ולהסדרים נוספים בדיון הפלילי כגון ההסדר הקבוע בסעיף 34 לחוק העונשין, הוא כי במצבים מסוימים, בהם ידע אדם כי פניו מועדות לעימות שעלול להתפתח לאלמות ולסיכון שיחייבו אותו להגיב בכוח, ו-ודאי אם יזם את העימות, ראוי לחייבו באחריות אם נכנס באופן מודע ויזום אל אותו עימות ואין לפטרו גם אם תוך-כדי ההתנהלות התגבשו תנאים

של סייג לאחריו (השוו: ע"פ 4752/08 שולמן נ' מדינת ישראל (6.4.09)).

32. אלא, שלא כך התרחש במקרה דנן. הנאשם לא יזם את העימות עם ס', לא חפץ בו ונקלע אליו שלא בטובתו. הנאשם ניגש למקום כדי לשוחח עם חברו של ס', אבבה, ולדרוש בשלומו. ס', כפי שתיארוהו הן הנאשם והן בדיט, נטה לפתוח בעימותים שלא לצורך וגם במקרה הנדון יזם את העימות. למרות שהנאשם כלל לא פנה אליו, בחר להתרות באבבה שלא לשוחח עם הנאשם בהיות "משתף פעולה", קילל את הנאשם, התרומם לעברו ופתח בקטטה. לא נעלם מעיני כי הנאשם, מצדו, הגיב בדברים כלפי ס' ונטל חלק בקטטה האלימה שהתפתחה בין השניים במהלכה אף הכה את ס'. אלא, שהוכח כי דובר בהתפתחות מהירה, כי לנאשם לא עמדו השהות והאפשרות לסגת וכי תוך שניות מצא עצמו בעיצומו של העימות. הלה הסלים, תוך זמן קצר, למצב דברים בו ס' מתקדם לעברו של הנאשם, כשידו בכיסו ולדידו של הנאשם הוא עומד לדקרו. נתונים אלה אינם מאפשרים לראות בנאשם כמי שהביא במעשיו הפסולים לתקיפתו בידי ס'.

הכרעה

33. כל אלה מגבשים מסקנה, לפיה עומד לנאשם סייג ההגנה העצמית ובמקביל, כי פעולתו באירוע לא היתה "שלא כדין", כנדרש להתקיימות העבירה המעוגנת בסעיף 333 לחוק העונשין. אני מורה, לכן, על זיכוי של הנאשם מעבירה זו.

34. בהתאם להסכמתם, ניתנת הכרעת הדין שלא במעמד הצדדים. המזכירות תשלח אליהם את הכרעת הדין.

ניתנה היום, כ' אדר א' תשע"ו, 29 פברואר 2016.